

โครงการพัฒนาพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านทุ่งสมเด็จ
ตำบลโดมประดิษฐ์ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1. หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

หน่วยงานร่วมบูรณาการ

1. ศูนย์พัฒนาพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดอุบลราชธานี กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 6 ค่ายสรรพสิทธิ์ประสงค์จังหวัดอุบลราชธานี
2. องค์การบริหารส่วนตำบลโดมประดิษฐ์ จ.อุบลราชธานี
3. สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี
4. องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี
5. กศน. อำเภอน้ำยืน และ กศน.อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

2. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์

- 2.1 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนย่อยของแผนแม่บท แผนแม่บท 15 พลังทางสังคม ประเด็นแผนย่อย
4.1.1 การเสริมสร้างทุนทางสังคม
- 2.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายความว่า 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม : แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม
- 2.4 นโยบายรัฐบาล : มุ่งมั่นที่จะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ และดำเนินงานตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง

3. หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากปี พ.ศ. 2520 ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้กวาดต้อนราษฎรบ้านแปดอุ่มเข้าไปในประเทศกัมพูชาทางช่องบก อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี เพื่ออบรมลัทธิคอมมิวนิสต์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 กองกำลังสุรนารีได้ติดตามราษฎรที่ถูกกวาดต้อนกลับคืนประเทศไทย และได้จัดตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ แต่ราษฎรบางครอบครัวไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 กองกำลังสุรนารีจึงประสานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานในพื้นที่จัดหาพื้นที่จัดตั้งศูนย์พัฒนาพื้นที่ชายแดน จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นศูนย์สาธิตและประกอบอาชีพเกษตรกรรมและช่วยเหลือเกษตรกร โดยจัดซื้อที่ดินเอกชน บริเวณบ้านคือ ตำบลโดมประดิษฐ์ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี เนื้อที่ประมาณ 1,913 ไร่ ให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ดำเนินการจัดที่ดิน โดยให้สิทธิการเช่าแก่ราษฎรจาก 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านแปดอุ่ม จำนวน 101 ราย บ้านโนนสูง จำนวน 5 ราย และบ้านคือ จำนวน 67 ราย รวม 173 ราย โดยแต่ละแปลงมีขนาด 10 ไร่ และแบ่งพื้นที่ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นที่อยู่อาศัย 1 ไร่ ส่วนที่ 2 เป็นบ่อน้ำ 1 ไร่ และส่วนที่ 3 เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 8 ไร่

เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จเยี่ยมราษฎรและประทับทรงงานที่ศูนย์พัฒนาพื้นที่ชายแดน ซึ่งต่อมา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงรับโครงการพัฒนาพื้นที่ชายแดน อำเภอน้ำย่น จังหวัดอุบลราชธานี ไว้เป็นหนึ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2544 ส.ป.ก. ได้เข้าร่วมสนองพระราชดำริภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ชายแดน โดยเป็นหน่วยงานหลักในการจัดหาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมอาชีพ พัฒนา และขยายผลองค์ความรู้ทางด้านเกษตรกรรมให้แก่เกษตรกรในโครงการ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้สามารถใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง พอประมาณ และมีเหตุผล

ปัจจุบัน เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ได้รับการจัดที่ดินเอกชนในพื้นที่ดำเนินโครงการเป็นผู้สูงอายุ บางรายมีหนี้สินค้ำคั่งโดยเฉพาะค่าเช่าที่ดิน และสิ้นเชื้อกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนั้น เพื่อสืบสาน รักษา และต่อยอด แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกร ส.ป.ก. จึงจัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านทุ่งสมเด็จ ตำบลโดมประดิษฐ์ อำเภอน้ำย่น จังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพปัญหา โดยจะมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร เพื่อวางแผนการพัฒนาอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยคำนึงถึงศักยภาพ ต้นทุน และทรัพยากรในชุมชนท้องถิ่น รวมไปถึงข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนการผลิต การประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับความสามารถในการบริหารจัดการ และจะผลักดันให้เกิดร่วมมือระหว่างสำนัก/ศูนย์/กอง ภายใน ส.ป.ก. รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ และเตรียมการเพื่อปรับปรุง/ซ่อมแซม/บำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตของเกษตรกร ซึ่งจะส่งผลให้ทายาทเกษตรกรได้รับโอกาสที่จะเข้ามารับการจัดที่ดินและสืบทอดอาชีพเกษตรกรรมด้วย

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่อสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนตามพระราชดำริ

4.2 เพื่อพัฒนาอาชีพให้กับเกษตรกร และขยายผลองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรม โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนา

5. กลุ่มเป้าหมายการดำเนินการ

เกษตรกร/ทายาทเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน 100 ราย

6. พื้นที่ดำเนินการ

โครงการพัฒนาพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริบ้านทุ่งสมเด็จ ตำบลโดมประดิษฐ์ อำเภอน้ำย่น จังหวัดอุบลราชธานี

7. วิธีดำเนินงาน

- 7.1 ประสาน สํารวจข้อมูลพื้นที่ เกษตรกรเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงโครงการ
- 7.2 จัดเวทีชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร เพื่อวางแผนการพัฒนาโดยคำนึงถึงศักยภาพ ต้นทุน และทรัพยากรในชุมชนท้องถิ่น รวมไปถึงข้อจำกัดต่าง ๆ
- 7.3 จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ/ศึกษาดูงาน เกษตรกรเป้าหมาย 100 ราย
- 7.4 สนับสนุนปัจจัยการผลิต ให้เกษตรกรเป้าหมาย 100 ราย ใช้เพื่การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม
- 7.5 คัดเลือกเกษตรกรตัวอย่างด้านการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ จำนวน 2 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยต้องเป็นเกษตรกรที่มีจิตอาสา ที่จะปรับเปลี่ยนมีการจดบันทึกกิจกรรม/รายรับรายจ่ายเพื่อเก็บข้อมูลต้นทุนการประกอบอาชีพ เพื่อจะเป็นกรณีศึกษา/ตัวอย่างการพัฒนา
- 7.6 การรายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำเดือนในระบบ ALRO Tracking และรูปแบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปี
- 7.7 การติดตามประเมินผลเกษตรกรตามแบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม และเกษตรกรตัวอย่าง
- 7.8 การจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการ และการจัดนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ
- 7.9 ร่วมมือระหว่างสำนัก/ศูนย์/กอง ภายใน ส.ป.ก. รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ และเตรียมการเพื่อปรับปรุง/ซ่อมแซม/บำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตของเกษตรกร
- 7.10 การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่จังหวัด/ส.ป.ก.ส่วนกลาง

8. ตัวชี้วัด

- 8.1 เชิงปริมาณ : เกษตรกรเป้าหมาย ได้รับการส่งเสริมตามแนวทางพระราชดำริ จำนวน 60 ราย
- 8.2 เชิงคุณภาพ : เกษตรกรเป้าหมาย น้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริง
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- 8.3 ผลสัมฤทธิ์ : ร้อยละ 60 ของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้มีรายได้สุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

9. งบประมาณ

- รวมทั้งสิ้น 1,013,300 บาท (หนึ่งล้านหนึ่งหมื่นสามพันสามร้อยบาทถ้วน) ประกอบด้วย
- 9.1 งบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2568 จำนวน 879,700 บาท (แปดแสนเจ็ดหมื่นเก้าพันเจ็ดร้อยบาทถ้วน)
 - 9.2 เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2568 จำนวน 133,600 บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นสามพันหกร้อยบาทถ้วน)

10. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

- 1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

11. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 11.1 เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 11.2 เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนการผลิตได้อย่างเหมาะสมกับสภาพพื้นที่
- 11.3 เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรในท้องถิ่นมาประกอบอาชีพ
- 11.4 เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินได้อย่างเต็มที่
- 11.5 มีการขยายผลองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมสู่ทายาทเกษตรกร
- 11.6 พื้นที่แนวชายแดนมีความมั่นคง